

Volgens de 'Informacie', het kohier op de belasting van de haardsteden uit 1514, waren er toen te Rotterdam 1137 woningen waarvan 303 bewoond door 'pauperes' en 19 priesterwoningen. Wanneer men het aantal inwoners aan de hand hiervan wil vaststellen komt men bij benadering op 5000. Wanneer men voor de reconstructie van het aantal parochianen in hetzelfde jaar uitgaat van de opgaaf van de pastoor van de St. Laurenskerk dat jaarlijks 3500 personen met Pasen de communie ontvingen komt men (bij een schatting van het aantal communicanten op 2/3 van het totaal) eveneens op een aantal van ca. 5000 parochianen. Volgens de kohieren van de huizen en hun hoofdbewoners, die in 1553 en de volgende jaren enige malen zijn aangelegd, komt men op een aantal van ca. 7000 in 1553, groeiende naar 8000 in 1570. Dit komt overeen met de opgave van het aantal parochianen in 1557 met 7000, die tot ons is gekomen in een brief van de inquisiteur Sonnius ⁵).

Men kan zich van Rotterdam het beeld vormen van een besloten stadje, net niet behorend tot de zes grote steden van het gewest Holland, open met zijn havens naar de Maas, met visserij en een opkomende handel naast enige takken van nijverheid – bierbrouwerijen, draperieën, taanderijen, scheepswerven en al wat met de haringvangst samenhang – als middelen van bestaan ⁶). De stad was het centrum van het omliggende platteland. Na een periode van teruggang omstreeks 1500, gevolg o.a. van de Hoekse en Kabeljauwse twisten, toen de stad met verlof van de graaf haar verdedigbaar grondgebied had moeten insnoeren (het jasje van haar vesten en muren was voor het geslonken inwonertal te ruim geworden), had vanaf de veertiger jaren een bescheiden groei in inwonertal en welvaart ingezet.

Het bestuur en de rechtspraak waren grotendeels in handen van een aantal gegoede families zoals Fijck van Hove, Karre, Pesser, Kievit, van Neck. De rechtspraak berustte bij de schout en zeven schepenen, de vierschaar. De schout was een grafelijk ambtenaar (in de zestiende eeuw werd hij ook baljuw genoemd), de zeven schepenen werden jaarlijks op 1 mei door de grafelijkheid – in de zestiende eeuw Karel V en Philips II of hun stadhouders – later door de Staten van Holland als landsheren aangewezen uit een voordracht van veertien personen, gedaan door het stadsbestuur. Vanaf 1576 bezat de stad het recht, zelf de baljuw te benoemen.

De bestuurlijke macht werd vanouds uitgeoefend in naam van de